

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina je 50 Din. polletna 25 Din. četrtletna 13 Din. Cene inšeratom po dogovoru

PONEDELJSKI

SLOVENEČ

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6 Poštni ček račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

Sveti oče je rahlo obolel

Trije zdravniki dajejo pomirjevalne izjave

Dunaj, 6. dec. TG. Tukajšnja »Reichspost« je dobila iz Vatikanskega mesta naslednje informacije o bolezni svetega očeta:

Sv. oče se večeraj vsled nenadne oboletosti ni mogel več udeležiti duhovnih vaj. Poslal je pismo na vse udeležence duhovnih vaj, v katerem jim sporoča svojo žalost, da ne more biti pri njih ter jim pošilja svoj apostolski blagoslov. Vrhovni papežev komornik (Maestra di Camera) Arbio di Sanet Elia je prošil vse prisotne, naj molijo za zdravje sv. očeta, ki je rahlo obolel.

Od večeraj naprej je sv. oče v postelji. Zdravniki so mu to zapovedali, da preprečijo, da se ne bi bolezen, ki ni nevarna, ne razširila. Pri sv. očetu se stalno nahaja vrhovni zdravnik sv. stolice prof. Milani, ki je razodel, da se je nadejnost, na kateri sv. oče bolega, zadnje dni nekoliko poostila in da so se tudi pojavile rahle motnje na ledvicah, ki so povzročile, da so se kisline razširile po krvi in tam dale povod za vnetje v sklepih. Istočasno je dobil sv. oče revmatičen napad in so se na levem kolenu pojavile otekline, ki so se celo odprle. Prvi znaki bolezni so se pokazali že pred mesecem dni, ko se je sv. oče mogel udeležiti cerkvenih obredov le tako, da so ga nosili na nosilnem prestolu. Ko je bil pri njemu regent Horthy, se je zdravje znatno zboljšalo, toda takoj zatem so se otekline na levi nogi zopet pojavile in je papež začel čutiti bolečine v ledvicah. Državni tajnik

Pacelli je zapovedal, da se takoj ukinejo vse avdijske, ki so bile že napovedane. Kardinal Pacelli je poročal kardinalu kolegiju o bolezni sv. očeta, a je dodal, da za sedaj ne obstajajo nobeni vzroki za vznemirjenje, ker sv. oče nadaljuje z delom tudi med boleznijo in so zdravniki z njegovim stanjem zadovoljni.

Vatikansko mesto, 6. dec. TG. Življenje v Vatikanu teče mirno naprej in zdravniki zatrjujejo, da ni nobenega povoda za vznemirjenje. K svetemu očetu so bili od njegovega osebnega zdravnika Marinija poklicani še trije drugi, ki pa po skupnem posvetu niso izdali nobenega zdravniškega spričevala, kar dokazuje, da je papeževa bolezen le rahlega značaja in da upajo, da se ne bo poslabšala tako, da bi se bilo treba bati za življenje. Bolezen se od leve noge nikakor ni razširila dalje. Sveti oče mora ostati v postelji, a tam redno nadaljuje z opravljanjem svojih tekočih poslov. Kardinal Pacelli je mnogokrat pri njemu. Časnikarji so vprašali profesorja Marinija, naj pove kakšne podrobnosti o bolezni svetega očeta, a je odgovoril, da to nikakor ni potrebno. Pred par dnevi, da je ugotovil pri visokem bolniku povečanje krvnega pritiska, čemur je takoj s primernimi sredstvi pomagal. Zdravstvenih poročil ne bo izdajal, ker je mnenja, da zdravstveno stanje ne daje povoda za nikakrno vznemirjenje. Vse avdijske pa so bile ukinjene. Tudi kardinali so se obvezali, da sv. oče

ta ne bodo vznemirjali s svojimi poklicnimi poročili, marveč, da bodo svoje posle opravljali s posredovanjem kardinala Pacellija in bližnjih sodelavcev papeževih.

Zadnja poročila

V Vatikanu je bil pozvan rektor katoliške univerze v Milanu o. Gemelli, ki je intimen prijatelj papeža, da bi nanj vplival, naj se zaradi višjih interesov natančno podvrže natančni zdravniški negi in naj se vsaj za časa svoje bolezni dejansko odpočije, ne sprejema svojih sodelavcev in odloži vsako delo.

Rim, 6. dec. AA. (Stefani) Tekom popoldneva je zdravnik zopet obiskal sv. očeta. Prof. Milani je pri tej priliki ugotovil, da je zdravstveno stanje sv. očeta zadovoljivo. Papež je ohranil svojo vrednost in se ljubeznivo razgovarjal z osebami svoje okolice.

Ko se je razširila vest, da je papež zbolel, so pričele prihajati v Vatikan z vseh strani neštete brzojavke, v katerih verniki izražajo svoje želje, da bi sv. oče čimprej ozdravel.

Rim, 5. dec. AA. (DNB.) Dobro poučeni krogi izjavljajo, da je zdravstveno stanje sv. očeta resneje, kakor so mislili. Levo koleno je oteklo zaradi zastoja v krvnem obtoku, kar je zopet resna posledica vnetja žil.

Izjava komunistov

Tajništvo francoske komunistične stranke je izdalo tale komunikate:

Komunistična stranka, ki je dala inicijativo za ustanovitev ljudske fronte, s tem ponovno izjavlja, da bo lojalno podpirala vlado pri realizaciji programa ljudske fronte. Komunistični klub v poslanski zbornici večeraj ni glasoval za zaupnico vladi, ker ni mogel pristati na blokado republikanske Španije, ki je v nasprotju s programom ljudske fronte. Stranka bo dejansko in bratsko podpirala delo vlade, nastalo pa je vprašanje, kako bo vlada po večerajšnjem glasovanju izvajala skupni program, ki je bil izražen z geslom: »k r u h a, m i r u, s v o b o d e!«

Ultimat dominionov...

Kriza v Londonu traja nespremenjeno dalje

Kanada grozi z „ustavnimi spremembami“

London, 6. dec. TG. Če je sprva izgledalo, da se kraljevi poroki z ločeno ženo Simpsonovo najbolj upira anglikanska cerkev, se je sedaj težje preselilo na dominijone.

Londonska vlada ima sedaj odgovore vlad dominionov v svojih rokah in ti odgovori so brezkompromisno jasni in odklonilni. Prva se je oglašala kanadska vlada. Za njo sta sedaj prišli Avstralija in Južna Afrika. Vse soglašajo s stališčem, ki ga je zavzela — kot prva — kanadska vlada, kar je razumljivo, ker je gospa Simpsonova dolgo časa živela v Kanadi in so njeni sorodniki tudi kanadski državljani. Tudi njen prvi mož je bil kanadskega porekla. Minister za dominijone Malcolm MacDonald se je o tej stvari danes dolgo posvetoval z najvišjim državnim tožilem sirom Donaldom Somerville.

Kako težaven je položaj, ki je nastal, sledi iz dejstva, da je kanadska vlada zagrozila, da bo ona sama neposredno stavila vprašanje kralju Edvardu, kaj je z nameravano poroko, ki je Kanada ne odobrava, ako bo Baldwinova vlada posredovanje zavlačevala. Kanadski ministrski predsednik je tudi sporočil, da bo njegova vlada prisiljena vzeti v pretes možnost »spremembe ustavnih odnošajev z Anglijo«, ako bi se njeni pozivi ne upoštevali. Baldwin je odgovoril, da bo stvar vodil osebno in hitro in samo temu se je treba zahvaliti, da ni prišlo do neposrednega koraka Kanade pri kralju, kar bi bilo ustavno krizo zaostrojilo. Malcolm MacDonald je tudi obvestil drž. tožila, da so dominionske vlade dale londonski vladi kratkoročen termin, da mora v prvih dneh tega tedna stvar razčistiti, ker sicer bodo samostojno nastopale. Kot dokaz za to, da je ultimat dominionov resnega značaja, naj služi dejstvo, da je ministrski predsednik Avstralije javil, da je parlament sklican že za prihodnje sredo in da je postavil na dnevni red zakonjski predlog, ki je v zvezi z nekaterimi »ustavnimi vprašanji, ki delajo težave«. Iz označenega stališča dominionov črpa Baldwin svojo moč, da nastopa pri kralju, kot je znano, ker on se boji, da bo iz sedanja krize, ako se hitro ne konča, angleški imperij izšel oslabljen tako na znotraj, kakor na zunanje.

Londonski listi, med njimi »Evening News« in »Morningpost« pišejo, da so se pojavile še nekatere druge težave, ki razvozljanje nastalega spora otežujejo. Ne samo ženitbeni načrti kralja Edvarda so ustvarili napetost med vladarjem in njegovo vlado, marveč tudi nekatera druga dejstva, ki so sedaj znana.

»Morningpost« navaja, da je bila vlada do zadnjega odločno proti potovanju kralja Edvarda v Turčijo, kjer da je njegovo delovanje daleč prekorajlo cilje zunanjega ministrstva. Predvsem vlada ni odobravala, da je kralj Edvard na lastno pest povabil turško brodovje, naj obišče Malto, povabilo, ki se mu je Turčija že odzvala in ki nasprotuje zaenkrat središnji politiki znanje-

1000 letnica barske nadškofije

20 letnica šolanja nadškofa dr. Dobrečiča

Bar, 6. dec. V Baru in po vsej Crni gori so danes praznično slavili dva pomembna jubileja nadškofa barskega in primasa srbskega dr. Nikole Dobrečiča ter jubilej barske nadškofije same. Poteklo je tisoč let, odkar je bila nadškofija premeščena iz Duple v Bar, 40 let, odkar nadškof služi Bogu in cerkvi, ter 20 let, odkar je zasedel prestol srbskega primasa.

V to svrhu se je ustanovil poseben prireditveni odbor pod vodstvom narodnega poslanca Celovčiča. Slavje se je pričelo že večeraj popoldne. Bar se je ves okrašil z zelenjem, cvetjem in zastavami in po mestu je že večeraj zavladalo svečano razpoloženje. Pričetek proslav so oznanili topovi s stare barske trdnjave.

Davi ob omnih se je pričelo zbirati ljudstvo vseh veroizpovedi, katoliške, pravoslavne in muslimanske pred barsko katedralo. Ob devetih se je pripeljal pred katedralo sivolasi slavljenec. Takoj nato so prišli odposlanec Nj. Vel. kralja polkovnik Pavičič, odposlanec predsednika vlade in zastopnik bana banov pomočnik Jevtič ter narodni poslanec Celovčič. V cerkvi je bila darovana slovesna služba božja, nato pa so se vsi zbrali na prostranem cerkvenem dvorišču. Dostojanstveniki so zavzeli svoja mesta na sredi dvorišča. Vse naokrog pa se je razvrstilo ljudstvo iz Bara ter bližnje in daljnje okolice.

Narodni poslanec Celovčič je pozdravil visokega slavljenca in mu čestil k obema jubilejema ter k jubileju barske nadškofije. Nato mu je izrazil čestitke v imenu Nj. Vel. kralja kraljevi zastopnik polkovnik Pavičič, končno pa še zastopnik predsednika vlade in bana zetske banovine banov pomočnik g. Jevtič. Slednji je imel govor o pomenu srbskega primatstva in o zaslugah visokega cerkvenega kneza za ljudstvo in državo. Ob zaključku mu je izročil visoko odklikovanje red bega orla 2. stopnje. Godba je tedaj intonirala narodno himno in množica je priredila burne manifestacije za kralja, kraljevinu Jugoslavijo in visokega slavljenca. Ganjen se je nadškof dr. Nik. Dobrečič zahvalil za čestitke in visoko odklikovanje.

Sledila je akademija, pri kateri je nastopila deca širolišča usmiljenih sester Neko dekletce je visokemu slavljenecu izročilo kito cvetja. Ob 13 je bilo na cerkvenem dvorišču slavnostno kosilo, ki so se udeležili poleg zastopnikov oblasti tudi najuglednejši barski meščani. V Baru pa je bilo ves dan narodno veselje.

Za las je manjkalo

da komunisti niso vrgli Bluma

Po dolgem pregovarjanju je Blum obljubil, da ne odstopi

Pariz, 6. decembra. TG. Francoska zbornica je po govoru zunanjega ministra Delbosa (ki ga je prinesel nedeljski »Slovenec«, op. ured.) nadaljevala debato ter jo pozno zaključila z glasovanjem o predlagani zaupnici. Zaupnica Blumovi vladi je bila sprejeta s 350 glasovi proti 171. Komunistični poslanci, ki so sprva hoteli glasovati proti vladi, so se glasovanja vzdržali.

Navzlic tej navidezni ogromni večini, ki jo je dobil ministrski predsednik Leon Blum, danes vsakdo razume, da je vlada le za ped ušla krizi. Tik pred odločilnim glasovanjem namreč je voditelj komunistične parlamentarne frakcije v zelo ostrih besedah izjavil, da se bodo sicer komunisti vzdržali glasovanja, ker za vlado ne morejo glasovati, proti njej pa za enkrat še ne marajo nastopiti. Pričakujejo pa, da bo vlada sedaj vendar enkrat razumela, da je zadnji čas, da stori to, kar je njena dolžnost.

Duclosova izjava je med marksisti in radikalnimi socialisti v zbornici vzbudila viharno ogorčenje. Ministrski predsednik Leon Blum sam je postal zelo nervozen, posvetoval se je svojimi tovariši v vladi in jim sporočil, da mu po tej izjavi komunističnega voditelja ne preostaja nič drugega, kakor da odstopi, ker stoji na načelu, da je ljudska fronta, ki je njegovo vlado poklicala v življenje, s tem razbita in da on ne more načelovati vladi, proti kateri bi glasovali komunisti.

Socialistični ministri in poslanci so nato zapustili zbornico in se zapirli v svoj klubski prostor, kjer so imeli daljši posvet. Na vse načine in z vso zgornostjo so vplivali na ministrskega predsednika, naj opusti svojo misel, ker bi se sicer reklo, da so socialisti razbili ljudsko fronto, očiitek, ki ga pa socialistična stranka na noben način ne more sprejeti. Predsednik vlade Blum se je končno vdal, izjavil je, da ne bo odstopil, a istočasno je podčrtal, da si ohrani za bodočnost popolno svobodo ravnanja. Komunistične poslance pa je v ostrih besedah pozval, naj opuste svojo dvoletnost in naj zavzamejo jasno stališče, da se bo večela vlada ljudske fronte ravnati.

Izjavo, s katero je bil posvet socialističnih ministrov in poslancev zaključen, je prinesel v zbornico notranji minister Dormoy ter jo dal prebrati voditeljem poslanskih klubov. V izjavi ugotavljajo socialistični poslanci, da se je vlada končno javno odločila, da ne bo odstopila in sicer

z ozirom na dejstvo, da bi vladna kriza v sedanjih okoliščinah imela težke posledice za življenje države kakor tudi za izvedbo načrtov gospodarskih in socialnih načrtov. Toda komunistična stranka se naj dobro zaveda, dostavlja izjavo ministra Dormoya, da bi ponovna odcepitev od skupne ljudske fronte imela za posledico, da se ljudska fronta razbije in je vprašanje, če se bo kdaj še obnovila.

Tako je Francija ušla vladni krizi, ki bi bila v današnjih okoliščinah zelo težavna. Na drugi strani pa se vidi, da prepad med Blumom in komunisti vedno bolj raste in da bo zanj, ki je pokazal mnogo patrijotičnega duha, prišel trenutek, ko bo moral sam prelomiti s zavetniki, ki očitno rušijo ono domovino, ki jo želi Blum sam na znotraj in na zunanje utrditi.

Delbosova izjava

Po seji poslanske zbornice, kjer se je z velikim uspehom za vlado zaključila debata o zunanji politiki je zunanji minister Delbos sprejel inozemske novinarje ter jim dal naslednjo izjavo:

»Čeprav komunisti niso glasovali proti predlogu za zaupnico vladi, mojim tovarišem in meni, je nastalo vendarle vprašanje, ali namenoma agresivni izrazi, ki si jih je poslužil Duclos, da bi pojasnil, zakaj se on in njegovi prijatelji vzdržijo glasovanja, vendarle ne pomenijo, da ne bo mogoče nadaljevanje našega skupnega dela. Vsi člani vlade so soglasno mnenja, da mora vlada Leona Bluma še nadalje voditi upravo države. K temu nas sili okoliščina, da bi pojav vladne krize v sedanjem trenutku in v takih razmerah pomenil hudo zlo za Francijo in da bi spričo tega nastala konfuzija med najširšimi plastmi pristašev ljudske fronte. Ta kriza bi oslabilo državo in nastala bi nevarnost, da se ne bi moglo izvesti vse socialne reforme, ki so vprav pripravljene. Potrebno je poudariti in to na naslov komunističnega poslanskega kluba, da sedaj ne gre za to, da bi se premagale trenutne težave, nego je treba vzajemno zaupanja in popolne lojalnosti. Takšno je vprašanje, ki se je danes tako izrazito pojavilo, bližnja bodočnost pa nam bo pokazala, kako bodo do vprašanje komunisti rešili s svojega stališča.

Čemu Bastid v Jugoslavijo

„Oživljenje prijateljske in zavezniške zavesti“

Pariz, 6. decembra. AA. »Petit Parisien«, »Petit Journal« in neki drugi listi so danes objavili izjavo trgovskega ministra Paula Bastida o njegovem potovanju v Belgrad. V svoji izjavi je minister dejal:

Poročni dogovor, ki bo podpisan v Belgradu, nam bo poslan v terek, čim bo podpisan. Kar pa želimo reči že sedaj, je to, da deluje Francija prijateljsko za tesnejše odnose med obema državama. Dosegli smo znatne rezultate. Jugoslavija bo mogla plasirati pri nas večje število svojih proizvodov. Na drugi strani pa so določeni ukrepi za likvidacijo raznih dolgov med Jugoslavijo in Francijo. Določene so tudi olajšave in ugodnosti za jugoslovanske študente in turiste, ki bodo prišle popolnoma do veljave o priliki razstave prihodnjega leta. To potovanje je ni samo gospodarskega značaja, nego ima tudi moralni pomen. Cesto sem bil v tej državi, kjer sem ohranil trajne zveze z mnogimi osebnostmi, posebno dr. Milanom Stojadinovićem, predsednikom vlade, katerega sem spoznal kot ekonomista, hkratu pa tudi kot parlamentarca. Gotovo je, da bo nad vsem mojim potovanjem le bdel

spomin kralja-vojaka Aleksandra, katerega se zmerom spominjam s hvalečnostjo in spoštovanjem.

»Ere Nouvelle« je objavila poseben članek o potovanju trgovskega ministra Bastida v Belgrad. V njem pravi med drugim: Potovanje ministra Paula Bastida pomeni obnovo tradicije, ki jo je začel pokojni zunanji minister Barthou. To potovanje bo imelo v vsakem primeru odlične rezultate, tudi tedaj, če ne bi služilo ničemu drugemu, nego oživljenju prijateljske in zavezniške zavesti, da je francosko prijateljstvo zmerom aktivno. Minister Bastid se je že večkrat mudil v Jugoslaviji in poslednjič kot predsednik zborničnega odbora za zunanje-politične zadeve. Nihče bolj od njega ne ve, kako močna je Jugoslavija po svojih izkustvih, kako velik činitelj je v Srednji Evropi in na Balkanu, zaradi česar treba z njim v primeru katerekoli komplicacije resno računati. Ni dvoma, da bo obisk ministra Bastida pri naših jugoslovanskih prijateljih služil ne le gospodarskim interesom obeh držav, nego tudi francosko-jugoslovanskemu prijateljstvu samo po sebi, kajti to je v službi miru nerazdružljivo.

Suh sneg v Kranjski gori

Zveza za tujski promet nam sporoča, da je davi začel na vsem Gorenjskem padati suh sneg, ki ga je do večera padlo približno 20 cm. Proti večeru je začelo gosto mestiti, tako, da moremo pričakovati za torek (praznik) dovolj debelo lego za smučanje.

Zmagovit zaključek volivnega boja

Kljub izrednim vremenskim neprilikam je udeležba bila presenetljivo visoka
Edina JNS lista v Sodražici propadla
Nacionalisti, nemškutarji in komunisti v skupni fronti

Ljubljana, 6. decembra.

Danes so bile po Sloveniji zadnje občinske volitve, ki naj zaključijo plebiscit slovenskega ljudstva o vprašanju, komu hoče zaupati svojo usodo, ali ljudem in strankam, ki so v še nepozabljenih okoliščinah uzurpirali njegovo politično voljo in zlorabljali oblast, ki ni bila oprta na nič, razen na samovoljo. Jugoslovanska radikalna zajednica predstavlja program jugoslovanske obnove, ki mu zvesto sledi sedanja vlada. Dr. Anton Korošec predstavlja v tej vladi in njenem obnovitvenem delu slovensko zemljo in ljudi, ki na njej prebivajo. Pri občinskih volitvah je narod dobil priložnost, da neovirano, nepristransko, samostojno in svobodno, brez vsakega pritiska izpove, če je za ta program in če stoji za tem voditeljem. Prve občinske volitve so bile zmagoslaven sprehod nove vladne programa po slovenski deželi in navdušena, enoglasna izjava za svojega preizkušene narodnega voditelja. Isto sliko dajejo tudi današnje volitve. Kot prvi, kot vsakokrat, kadar more slovensko ljudstvo svobodno izpovedati svoje politično prepričanje, tako je tudi današnji uspeh občinskih volitev v 76 občinah pokazal, v katerem taboru stoji slovenski narod. Pri svojem voditelju dr. Korošcu, pri stranki, ki si je zadala nalogo, da ustvari novo Jugoslavijo.

Slabo vreme je zajelo Slovenijo. Ves dan je naletaval sneg in dež. Brozga je zalila vsa pota in vse ceste. Toda slabo vreme za Slovenca nikoli ni bilo ovira, kadar so od njega želeli, da izpove svoje prepričanje. Po cele ure so iz zasneženih hribov po blatnih poteh hodili na volišča zavedni Slovenci, da izpolnijo svojo državljansko dolžnost in da vrnejo zopet ugled pomandranemu imenu Slovenije. To dejstvo je treba poudariti in je treba z občudovanjem in s ponosom gledati na to vojsko, ki je nobene težave ne preplašilo, nobeno vreme ne zadržalo, nobena žrtve ne preplašila, kadar kliče dolžnost in interes države in očje slovenske domovine. Današnji dan je morda še bolj kot prvi dan občinskih volitev dokazal, da je Slovenec na licu mesta, kadar kliče dolžnost. In glasovi, ki so jih oddajali s ponosnim, jakim, močnim glasom slovenski volilci, od snega premočeni možje, so še bolj tehtno padali v skrinjico, so še bolj krepko odmevali v volivnih dvoranih, saj je na njih visela teža odgovornostnega čuta, ki mora razveseliti slovenskega voditelja in mora biti v ponos stranki, ki so ji Slovenci prisegli zvestobo.

Razen nekaterih malenkostnih izjem je bila slovenska vojska strnjena. Le tam, kjer se skrivajo nemškutarji, ki so bili neprestano zavezniki vsake domovinske stranke in so se še vedno vezali na tako imenovane jugoslovanske nacionaliste, ker so vedeli, da je ta nacionalizem le zunanja streha za notranje odpadništvo, le tam pravimo, se je ta družba zopet znašla in je s svojimi veleizdajniškimi glasovi, ki so se jim pridružili še komunistični, preglašovala slovenski in jugoslovanski glas, v sramoto domovine in v sramoto tistih, ki gojijo priležništvo s sovražniki nacionalne države. Tam pa, kjer so nacionalisti nastopili sami, kot je bil slučaj za Sodražico, jih je slovensko ljudstvo izbrislalo, kot se obriše pljunek, ki dela madež na običnem podu. V Koroški Beli je slovenski in jugoslovanski glas prevladoval ves dan. Šele proti večeru, ko je bila zmaga naše prave narodne liste že skoraj zagotovljena, so se nacionalistični glasovi v toplem objemu združili s komunističnimi, so nacionalisti rekli, da je treba iskati priležništva s komurkoli, samo, da občina ne ostane v slovenskih in jugoslovanskih narodnih rokah in se je potem zgodilo, kar so hoteli, da je Koroška Bela postala glas, ki se ne ujema z glasom slovenskega ljudstva. Toda to nas ne boli. Tudi izjeme so potrebne, da slovensko ljudstvo ne bi mislilo, da je njegovih nalog konec. Še bo treba ponekod čistiti, še bo treba zavijati rokave, tako dolgo, da bo sleherni občina prišla v tabor, ki mu načeluje dr. Korošec in nad katerim vira zastava nove Jugoslavije.

Prva številka za imenom občine pomeni število volivnih upravičencev, druga število volivnih udeležencev. Številke v oklepajih pomenijo število odbornikov, ki so jih posamezne liste dobile.

Okraj Celje

Dramlje: 439, 365 (83.1%), JRZ 176 (3), sk. opozicija 189 (15).
 Sv. Jurij pri Celju - trg: 187, 140 (74.9%), JRZ 140 (18).
 Sv. Jurij pri Celju, okolica: 1104, 705 (63.9%), JRZ 705 (24).
 Nova Cerkev: 533, 329 (61.7%), JRZ 210 (16), skupna opozicija 119 (2).
 Polzele: 532, 405 (76.1%), JRZ 405 (18).
 Petrovce: 822, 549 (66.8%), JRZ 376 (16), skup. opozicija 173 (2).
 St. Pavel pri Preboldu: 749, 535 (71.4%), JRZ 210 (2), skupno opozicija 225 (16).
 Tabor: 523, 531 (67.1%), JRZ 351 (18).
 Velika Pirešica: 630, 303 (48.1%), JRZ 303 (18).
 Vransko: 787, 619 (78.7%), JRZ 379 (16), sk. opozicija 240 (2).
 Vojnik-okolica: 588, 449 (76.3%), JRZ 228 (15), skupno opozicija 221 (3).

Okraj Črnomelj

Adlešiči: 392, 324 (82.6%), JRZ 123 (2), sk. opozicija 201 (16).
 Gradac: 732, 610 (83.3%), JRZ 352 (16), sk. opozicija 258 (2).

Okraj Kamnik

Krajska: 230, 160 (69.6%), JRZ 160 (18).
 Lukovica: 546, 374 (68.5%), JRZ 339 (18), skupna opozicija 35 (—).
 Vodice: 488, 421 (86.3%), JRZ 337 (17), sk. opozicija 84 (1).

Okraj Kočevje

Sodražica: 885, 711 (80.3%) JRZ 392 (20), JNS 319 (4).

Okraj Konjice

Konjice-trg: 379, 343 (90.8%), JRZ 166 (3), skupno opozicija 177 (15).

Okraj Kranj

Naklo: 574, 355 (61.3%), JRZ 355 (18).
 Smlednik: 428, 303 (70.3%), JRZ 303 (18).

Okraj Laško

Hrastnik-Dol: 2048, 1346 (65.5%), JRZ kompr. 1346 (30).
 Trbovlje: 4545, 2666 (58.7%), JRZ 784 (3), JRZ kompr. 16 (—), skupna opozicija 1866 (33).

Okraj Litija

Višnja gora: 688, 505 (73.3%), JRZ 455 (18), skupna opozicija 50 (—).
 Poljsnik: 449, 294 (65.5%), JRZ 262 (18), skupna opozicija 32 (—).
 Smartno pri Litiji: 854, 601 (70%) JRZ 601 (24).
 Kolovrat-Mlinše: 298, 244 (81.9%), JRZ 244 (18).
 Kresnice: 407, 291 (71.5%), JRZ 280 (18), skupna opozicija 11 (—).

Okraj Ljubljana

Dobrova: 677, 502 (74.1%), JRZ 474 (18), skupna opozicija 28 (—).
 Dol: 340, 272 (80%), JRZ 208 (17), skupna opozicija 64 (1).
 Dolso: 354, 277, JRZ 203 (17) sk. op. 74 (1).
 Grosuplje: 519, 350 (67.4%), JRZ 274 (17), skupna opozicija 76 (1).
 Podgorica: 265, 231 (87%), JRZ 156 (16), sk. opozicija 75 (2).
 Preserje: 358, 306 (85.5%), JRZ 168 (15), skupna opozicija 138 (3).
 Račna: 234, 157 (67.5%) JRZ 157 (18).
 Rudnik: 402, 316 (87.6%), JRZ 153 (3), skupna opozicija 163 (15).
 Slivnica-Zalna: 510, 372 (73%), JRZ 277 (17), skupna opozicija 95 (1).
 Smartno pod Šmarno goro: 750, 606 (80.8%), JRZ 393 (21), skupna opozicija 213 (3).

Okraj Ljutomer

Veržej: 391, 296 (75.7%), JRZ 256 (18), sk. opozicija 40 (0).

Okraj Krško

Radeče pri Zidanem mostu: 1109, 710 (64%), JRZ 710 (24).

JRZ zmagoslavna tudi v vardarski in donavski banovini

Belgrad, 6. dec. m. Danes so bile občinske volitve v vardarski in donavski banovini. Za volitve se je borila precej ostra agitacija in so vse politične skupine spravile na volišče vse svoje volivce.

Po izidih, ki so prispeli v Belgrad do 7 zvečer, je v obeh banovinah JRZ nadaljevala svoj zmagoviti pohod in premagala vse združene nasprotnike.

V vardarski banovini, kakor na primer v Valandaru, Savi Reki, Carevem selu, Debru, Kruševu, Kiševu, Rastuži, Negotinu, Radovištu, Kralovu, Resnu, Kačaniku itd. združeni nasprotniki sploh niso mogli postaviti. Zato je pričakovati, da bo JRZ v tej banovini sijajno zmagala.

Prav tako razveseljiva poročila o zmagi JRZ so prispela do 7. ure z volišč v donavski banovini, ki obsega, kakor znano, Vojvodino in Sumadijo. V tej banovini je bilo za današnje volitve potrjenih 1793 list, od katerih pripada največje število JRZ, ki ima v tej banovini 1239 list, združena opozicija 276. Jugoslovanska narodna stranka (Hodžera) 157, JNS 36, Ljotičevci 36, bivša zemljoradniška stranka 18, bivša demokratska stranka (Davidovič) 22, tako zvaní bivši glavni odbor radikalne stranke 2, bivša SDS 2, bivša HSS 29, SDK 1, Voja Gjurdjevič 11, neopredeljenih 80, meščanski list 50, sporazumnih JRZ in združene opozicije 10, delavskih 4. Volitve so bile v tej banovini v 798 občinah. V več kot četrtini vseh občin, to je v 241 občinah, sta bili postavljene po dve listi JRZ, tako da je zmaga JRZ v teh občinah že vnaprej zagotovljena. Da je JRZ zajela narodne sloje tudi v Sumadiji, najbolje do-

kazuje volivni rezultat današnjih občinskih volitev. Zanimivo je, da je JRZ zmagala tudi v Arangelovcu, ki je bil doslej glavna trdnjava znanega srbskega magnata Ilije Mihajloviča.

Belgrad, 6. dec. m. Po poročilih, ki so prispela semkaj do 8 zvečer, je JRZ v severnem delu donavske banovine, to je v Vojvodini, dobila okrog 80% vseh občin, v južnem, srbijskem delu pa nad 70%. Značilno za današnje občinske volitve je, da je v Vojvodini akcija dr. Duda Boškovića doživela popoln poraz ter njegovi kandidati na občinskih volitvah niso dobili niti 1% občin v svoje roke. Kar se pa tiče Sumadije, v kateri je JNS razvila zelo živahno in ostro agitacijo, je tudi tamkaj JRZ premagala nasprotno kandidato, in to celo v onih občinah, ki so bile doslej znane kot JNSarske trdnjave in ki jih je JNS tudi pri današnjih občinskih volitvah mislila dobiti v svoje roke. Povprečni rezultat za JRZ je po teh podatkih v donavski banovini dosegel 75%, v vardarski banovini pa je uspeh JRZ danes še večji kakor v donavski banovini. Neki kandidati so dobili v tej banovini okrog 90% glasov.

Današnje volitve so potekle v redu in miru, z izjemo v nekaj občinah, kjer je prišlo do manjših izgrezov med volivci. Težji slučaj se je zgodil samo v občini tepejevački v posavskem okraju, kjer je nekaj pijanih izgreznikov napadlo dva orožnika ter je enega od njih z nožem težje ranilo. Orožniki so morali v svojo obrambo uporabiti strelno orožje ter so pri tej priliki ubili enega izgreznika, dva pa ranili. Z današnjim dnem so torej končane občinske volitve po vsej državi.

Amerika kaže hrbet Evropi

Mogočen odmev vseameriške konference v Argentini

Buenos Aires, 6. decembra. AA. Panameriška konferenca traja že pet dni. Na včerajšnji seji plenuma je imel ameriški državni tajnik za zunanje zadeve Hull govor, v katerem je posebno naglasil, da ameriške Zedinjene države vztrajajo pri načelu samoopredelitve narodov ter vsake posamezne države. Hull je v svojem govoru podal tudi glavne točke programa sedanje panameriške konference.

Včerajšnja seja se je pričela včeraj popoldne ob 16 po južnoameriškem času. Hull je v svojem govoru ostro obsodil neke države, ki gazijo mednarodne pogodbe in tako izzivajo vojno. V omejenem programu je razvil glavne točke, na katere se ima osloniti akcija ameriškega kontinenta in cellega sveta v svrhu ohranitve miru. Program obsega osem točk. Glede na ta program je še poudaril, da se mora predvsem obeloditi bistvo washingtonske politike, ki predstavlja prvi težnjo za sodelovanje z drugimi narodi, drugič delo za ohranitev miru z omejevanjem oboroževanja, tretjič strogo nadzorstvo nad proizvodnjo orožja in streliva, četrtič zakonske odredbe v svrhu čim večje omejitve dobičkov vojne industrije in vseh podjetij, ki posredno ali neposredno izdelujejo vojni material, in petič delo za obnovitev normalnejših gospodarskih odnošajev z ostalim svetom. Mi odklanjamo vojno, je poudaril, kot sredstvo za urejanje sporov med narodi. Tej svrhi morajo služiti druga sredstva, kakršna so mednarodne konference in obvezna arbitraža.

Program, ki ga je razvil Hull, pa obsega naslednjih 8 točk:

- 1) Propagiranje ideje miru po vseh državnih oblasteh, v šoli in na vse mogoče druge načine.
- 2) Pogoste mednarodne konference v svrhu medsebojnega sporazumevanja in sodelovanja.
- 3) Strogo izvajanje mednarodnih pogodb, ki so bile doslej zaključene s smotrom, da bi se onemogočila vojna, zlasti na amer. kontinentu.
- 4) Določitev osnovnih smernic stroge nevtralnosti politike celokupne politike.
- 5) Svobodnoma zunanja trgovinska politika in polivanje pretiranih carinskih omejitev.
- 6) Neprestano izvajanje osnovnega načela mednarodnega sodelovanja.
- 7) Vztrajno delo za ojačenje in izvajanje mednarodno-pravnih določil.
- 8) Skrb, da bodo povsod in zmerom strogo spoštovane sklenjene mednarodne pogodbe.

Cordell Hull je svoj program tudi podrobneje obrazložil in je med drugim ugotovil, da so mednarodne pogodbe in sporazumi izgubili že mnogo svoje moči in veljave. Svet se danes s strahom in skrbjo ozira na neke izredno opasne pojave. Materialno mednarodno pravo se tepta z nogami in celo jasno in pomeno izražane odredbe nimajo več nikakega pomena. Mednarodna morala je na tleh. Na čast posameznih držav se nihče več ne ozira, kakor da bi bila mednarodna čast padla v stečaj. Skrajni čas je, da se obnovi zaupanje v veljavo mednarodnih obveznosti; v interesu cellega sveta je, da se odpravi običaj enostranskega in samovoljnega odpovedovanja mednarodnih pogodb.

Fotografska razstava v Mariboru

Maribor, 6. decembra.

Danes popoldne je tukajšnji Foto-klub svečano otvoril 1. jugoslovansko razstavo umetnostne fotografije v Mariboru. Otvorilni govor je imel predsednik mariborskega kluba g. dr. Gorčar. — K otvoritvi je prišlo lepo število osebnosti iz vseh mariborskih krogov. Prisoten je bil komandant mesta g. brig. general Milenković, okrajni načelnik dr. Šiška, predstojnik mestne policije dr. Trstenjak, za župana in mestno občino magistratni direktor Rodošek, zastopnik umetn. kluba Brazde prof. Jirak, za Tujsko prometno zvezo inž. Slajmer, za Putnika ravnatelj LOOS, za SPD ravnatelj Tomineš, banovinski arhivar prof. Baš in še cela vrsta uglednih mariborskih osebnosti.

Razstava je nameščena na galeriji Narodnega doma, kjer je prav posrečeno izbran prostor okrog cele dvorane. Na ta način se je dosegla izredno ugodna razsvetljava ter pridejo vse slike, ki so lepo razvrstene do polne veljave. Mariborski foto-klub, ki obstoja komaj eno leto, si je s to prireditvijo izdal najboljšo izpričevalo.

Komisija, ki je odločala o sprejemu slik na razstavo, je bila zelo stroga. Od 380 poslanih slik je bilo sprejetih le 167 od 65 avtorjev in so izbrane le res umetniške in tehnične popolne dela. Zastopani so skoro vsi kraji države. Najmočnejši je Foto-klub Ljubljana, ki ima tudi najboljša dela. Ta klub ima tudi veliko zaslug za uspešno delo Mariborčanov, ker jim je v vseh ozirih šel tovariško na roko in pomagal h krasnemu uspehu razstave. Komisija za izbiro in nagraditev najboljših del bo imela težko delo. Vendar upadajo s svojo posrečenostjo in krasoto posebno št. 119, »Večerni sprehod« ex Mariborčana, sedaj Zagrebčana Vlado Cizija, pa št. 88 »Motiv s srednjega vrha« od mr. ph. Koželja Iva iz Ljubljane, 74 »Pot skozi poljanec« in 75 »Valček za tebec od Kocjančiča Petra iz Ljubljane, »Dvigajoča se pokrajina« od Smoleja iz Ljubljane, 116 »Igra meglenih valov« od Kocjančiča Karla iz Ljubljane, 117 »Slika iz Jesenic«, Zelo posrečene so tudi slike domačinov kot 131 »Pašac od Egerta, 157 »Cesta železnice od Valesa, ki silno učinkuje, Matuš 150 »Važno opravilo«, 152 »Brezec od Pivke, 33 »Pri- stanišče od Simončiča in druge.

Za razstavo je bilo že prvi dan veliko zanimanje. Obiskala jo je tudi grupa ljubljanskega Foto-kluba, ki se je zelo laskavo izrazila o aranžmaju in kakovosti slik. Upati je, da bo mariborska javnost s razumevanjem in velikim številu posetila res lepo prireditelj in na ta način podprla idealna stremjenja mladega, nadse marljivega kluba. Foto-klub je tudi založil lepo opremljen katalog razstavljenih del.

Ljubljanska kronika

Članom Učiteljskega pevskega zbora JUU »Emil Adamič«. Obveščamo, da je 6. decembra 1936 jutraj nenadoma umrl naš predsednik, skladatelj profesor Emil Adamič. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, 8. t. m. ob 16 popoldne iz Staretove ulice 16. Pozivamo vse članice in člane pevskega zbora, da se udeležijo pevskega tečaja v torek ob 10 popoldne o Glasbeni Matici. Pogreba se udeležijo članstvo korporativno.

V Ljubljani umrli od 28. novembra do 3. decembra 1936. Scherz Antonija, 84 let, služkinja, Vidovanska cesta 9; Rojina Marija, roj. Košmerlj, 53 let, žena industrialca, Kolodvorska ulica 8; Zor Anica, 22 let, stud. med., Krakovski nasip 10; Njerepall Olga, roj. Visjak, 83 let, zasebnica, T-žaška cesta 26; Dejak Marija, roj. Čurk, žena vovk. sluge drav. fin. dir., Karlovska cesta 28; Skok Ivana, 69 let, zasebnik, Vidovanska cesta 9; Bukvič Ljudevit, 80 let, korektor Bambergovskega »Svarne v pok., Požna ul. 37; Fröhlich Antonija, roj. Petrovič, po- sebnica 69 let, Trnovski trg 4; Orehek Ema, roj. Borštinar, 54 let, žena posojil. ravnatelj v p. Kmetijske ulica; Lamberti Vinča, 65 let, kuharica, Križevniška ulica; Goršek Marija, 2 leti, hči žel.ničarja, Radeče 129; Remis Marija, roj. Sinza, 28 let, poštna uradnica, Kanaška cesta 10; Lavrentič Anton, 65 let, orož. narednik v p., Glin- ceta, IX-28; Kusterle Anton, 70 let, mizar, Bohinjska Bistrica 150; Jeglič Ivan, 30 let, rudar, Zagorje 144; Lampič Antonija, 2 dni, Bizovik 92, hči kurjača; Lovko Avgust, 24 let, kurjač, Cerknica 35 pri Raketu; Sešek Alojzij, 31 let, sin poseznika, Šmarca 37 pri Kamniku; Šrimšek Karolina, vd. Valenčak, roj. Pišernik, žena mizarja, 54 let, Grajska planota 1; Gabrič Roza, 64 let, vdova železn. zavirača, Cesta v Mestni log 61; Globelnic Marija, roj. Sajovic, 70 let, žena skladiščnika, Sv. Petra cesta 85; Vodnik Leopold, 43 let, kajzar, Podutik 22, obč. št. Vid nad Ljubljano; Vuk Franc, 80 let, zasebnik, Copova ulica 1; Stare Ivana, 43 let, poseznica, Koprivnica 11; Mav Ana, 70 let, zasebnica, Sv. Andrej 16 pri Moravčah; Ziberl Peter, 5 me- secev, sin sluge drž. žel., Štepanja vas 41; Vodo- pivce Jožica, 44 let, žena učitelja, Znojile 128 pri Zagorju; Jeretin Terezija, sestra Viktorina, 67 let, šolska sestra, Vidovanska cesta 9; Jelen Uršula, roj. Lipovšek, 67 let, dninarica, Vodovodna cesta, gram. jama 37; Tavčar Jože, 8 mesecev, sin delavca, Koroška Bela 123; Kovačič Jožeta, 21 let, služkinja, Huda jama 69 pri Laškem, Zagar Gregor, 24 let, dninar, Luče, srez Gornji grad; Malenšek Franc, 62 let, žel. uradnik v p., Frankopanska ulica 29; Koren Jožica, 5 let, hči steklarja, Maurerjeva ulica 4; Leban Anton, 70 let, mizar, Praprotno 16, obč. Stabovica, srez Kamnik; Bregar Josip, 33 let, ko- far, Praprotno 9, obč. Radeče pri Zld. mostu; Mi- heličič Stanislav, 2 leti, sin orož. narednika, Lu- koviča 16 pri Kamniku.

Nov grob

+ Viktor Zany. 6. decembra ob 1 popoldne je po daljšem trpljenju preminul, previden s tolažili sv. vere, splošno spoštovani prekaževalni mojster in hišni poseznik v Celju g. Viktor Zany. Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 8. t. m. ob 3 popoldne iz hiše žalosti na mestno pokopališče. Pokoj- nica je imel v Celju zelo dobro znano in vpeljano prekaževalnico. Naj mu sveti večna luč! Zalujoci soprog naše iskreno sožalje!

Belgrajske vesti

Belgrad, 6. dec. m. Policija je prišla na sled dobro razporejeni trgovini z belim blagom ter je že prišla več oseb, ki so se pečale s tem umazanim poslom.

Belgrad, 6. dec. m. Danes je bil tukaj občni zbor Centralnega odbora poljsko-jugoslovanskih lig. Občni zbor je vodil predsednik Poljsko-jugo- slovanske lige Milan Nesič, ki je bil na obnem zboru zopet izvoljen za predsednika. Navzoče člane Poljsko-jugoslovanske lige je na obnem zboru pozdravil tudi poljski poslanik Roman Dembič.

London, 6. decembra. AA. Po vesteh iz ne- službenih virov je danes Nj. Vel. kraljica Mary ponovno sprejela v avdienco ministrskega pred- sednika Baldwin.

† EMIL ADAMIČ

Ljubljana, 6. decembra. Davi ob ¾ na 6 je na I. oddelku splošne bolnišnice umrl skladatelj g. Emil Adamič. V bolnišnico je prišel 20. novembra, ker je bolehal na vnetju žil. Do zadnjega se je počutil še precej dobro, davi pa je smrtonosna kap naredila konec njegovemu plodonosnemu življenju.

Skladatelj Emil Adamič, rojen 25. decembra leta 1877 na Dobrovi pri Ljubljani, je izšel iz učiteljske, glasbene rodbine. Glasbe se je učil že v svoji zgodnji mladosti, najprej pri očetu, nadučitelju in organistu, potem v Glasbeni Matici v Ljubljani. Tudi je začel že zgodaj skladati, pa je svoje prevence žal uničil. V gimnaziji mu je bil učitelj petja Foerster; kot učiteljski sodeloval pri matičnem zborovnem petju pod Hubadom in Cerinom. Kot dijak je ustanovil tamburaški zbor »Zvezdca« in ga vodil tri leta ter napisal zanj tudi mnogo tamburaških skladb. Kot učitelj je služboval v Toplicah pri Zagorju ob Savi, v Kamniku in nato do svetovne vojne v Trstu.

Širši slovenski javnosti se je kot skladatelj predstavil v Novih akordih, ki jim je bil od početka do konca skozi 14 let zvest sodelavec. Kontrapunkt in kompozicijo je študiral že na tržaškem konservatoriju, potem pa je v Ljubljani po vojni nadaljeval privatno glasbeno študijo. Med vojno je več let živel v ruskem ujetništvu in ga je prav glasba rešila pogina. V Taškentu je opravljal različne glasbene službe in napisal po nalogu tatarskega prosvetnega oddelka Tatarsko suito za orkester. V Ljubljani je opravil pred državno komisijo državni glasbeni izpit. Bil je potem imenovan za glasbenega učitelja na tukašnjem državnem učiteljsku. Nekaj časa je poučeval tudi na orglarski šoli. Kot glasbeni referent je sodeloval pri mnogih naših listih. Kot skladatelj se je razvil kakor malokateri med nami. Kdo bi naštel vsa njegova dela, ki so izšla v raznih naših glasbenih listih: »Novih akordih«, v »Pevcu«, v »Zborih«, v »Novi muziki«, ki ji je bil par let urednik, v izdajah Glasbene Matice itd.? In koliko je njegovih — zlasti orkestralnih reči — še nenatujenih! Adamič je pisal izredno mnogo za zboro, tudi mladinskih pesmi nam je ustvaril celo vrsto; izšlo so v posebnih izdajah in v »Glicici«, urejani od profesorja Kumarja. Pisal je samospese, dvospese, klavirske skladbe, komorne in simfonije. Predvsem se je uveljavljal v svetni glasbi, kjer je stal med prvaki in stebri, pa tudi nekaj cerkvenih del imamo od njega: triglasno mašo za moški zbor in orgle, več duhovnih in še drugih pesmi.

Emil Adamič je bil brez dvoma eden naših največjih glasbenikov: izreden glasbeni talent, izredno marljiv in plodovit. Tudi se je znal prilagoditi raznim časovnim glasbenim strujam in slogom. Zadnje njegovo delo, ki smo ga z užitkom in občudovanjem poslušali, je bil velik mešan zbor »Smrt carja Samuela«. Adamič nam je mnogo dal, a bi nam dal gotovo še in še. Za vse njegovo veliko glasbeno, zlasti skladateljsko delo pa mu Slovenija in Jugoslavija dolgujeta trajen in iskreno hvaležen spomin.

Božidar Jakac razstavlja

Ljubljana, 6. decembra.

Ime akademskega slikarja in grafika Božidarja Jakca uživa med nami že tak ugled, da je povsem umevno veliko zanimanje umetnost ljubčega občinstva za njegovo novo razstavo, ki jo je odprl danes v Jakopičevem paviljonu. Otvoritev je pomenila lep kulturni dogodek ter so se je med drugimi udeležili: predsednik Narodne galerije dr. Fran Windischer, načelnik kulturnega oddelka mestne občine dr. Mole, ravnatelj Narodnega muzeja dr. Mal, pesnik Oton Zupančič, predsednik Društva upodablajočih umetnikov G. A. Kos ter drugi odličniki, med katerimi je bilo tudi mnogo duhovščine. Navzočni so bili tudi mnogi umetniki, med temi g. Rihard Jakopič.

Razstavo je odprl ob 11 s kratkim, iskreno mišljenim govorom umetnik Jakac sam, ki je obrazil, kako je prišlo do razstave. Toplo se je spominjal svojega pokojnega tovariša umetnika Jožeta Gorupa, ki so ga vzele gore in s katerih je razstavil v teh prostorih pred desetimi leti. Gorupu se Jakac zahvaljuje, da ga je spravil v zvezo z norveškimi umetniškimi krogi, kar je Jakacu dalo idejo potovanja po Norveški. Ta razstava naj bo tudi v spomin Gorupu, ki ga danes kot specialista za naravo, zlasti za živali, tako težko pogrešamo.

Jakac je kratko očrtal Norveško, to severno deželo, polno naravnih kontrastov, toda iskrenih, čvrstih ljudi. V primeri z Norveško je Jakac razstavil pokrajinske motive iz Slovenije, zlasti z Dolenjskega. Naj bo tujina še tako lepa, človeka vedno privablja je domovina. Prijudni nagovor Božidarja Jakca je bil sprejet z velikimi simpatijami. Obiskovalci so si nato ogledali razstavo.

Osrednji del Jakopičevega paviljona izpopolnjujejo po večini portreti domačih osebnosti, nekaterih gospa in gospodičen ter otrok. Prisrčna sta portreta umetnikove matere, prvi v olju, drugi pa v risbi. Rekonstrukcija obraza Franca Prešerna je v olju seveda drugačna, kakor pa nedavno publicirana, toda je prepričevalna. Omeniti moramo še življenjsko verne portrete msgr. Steske, kanonika Ivana Sušnika, Dragotina Hribarja, ravnatelja Pebanija, dr. Prijatelja, dr. Ramovša, Ivana Matičiča, slikarjev Tratnika, Smrekarja in Slapernika itd. Izborna je karakteriziran urednik Terseglav, portret glavnega urednika »Slovenca« dr. Abčina je

Blagoslovitev serafinskega doma

Ljubljana, 6. decembra.

Sredi mesta in v bližini najbolj prometnih točk Ljubljane je letos zrastle ponosni »Serafinski dom« (Collegium seraficum), ki so ga zgradili očetje frančiškani. Novi dom ni važen samo za frančiškanski red v Sloveniji ter za vzgojo njegovega naraščaja, temveč pomenja tudi važen napredek v izpopolnitvi središča mesta. Šele po zidavi tega doma je namreč možno, da se Frančiškanska ulica čim bolj uporabi kot važna prometna žila, seveda v zvezi s pasažo, ki vodi skozi novi dom in ki se bo prej ali slej morala nadaljevati na Prešernovo ulico in morda kdaj pozneje še dalje, namreč na eni strani proti Zvezdi, na drugi strani pa proti Trgu kralja Petra I.

Novi dom oo. frančiškanov predstavlja lepo stavbo, zidano na povsem moderen, zelo praktičen način, obenem pa tudi tako, da bo v polni meri služila svojemu glavnemu namenu, namreč, da bo hkrati konvikt in pa kulturno ter karitativno središče frančiškanske župnije. Ljubljanski občinstvo je gradnjo poslopja spremljalo že v začetku z velikimi simpatijami, danes, ko je bilo otvoreno, pa se je moglo prepričati, da je poslopje res izpolnilo vsa pričakovanja. Podroben opis poslopja je priložil že nedeljski »Slovenec«. Razen nekaj malega obrtniških del je glavno delo, to je stavbeno, že končano, prav tako tudi najvažnejša druga dela. Zelo ugoden vtis je napravila tudi nova dvorana v poslopiju, tik nad pasažo. Tako lepo, primerno veliko dvorano, pripravno za vse kulturne prireditve, za gledališke in kinematografske predstave, smo v Ljubljani že dolgo pogrešali, posebno, odkar so bile uporabljene nekateri prejšnje dvorane v druge namene.

Poleg poslopja so oo. frančiškani dali povečati tudi kor pri cerkvi. Število klerikov se je namreč povečalo, tako da so frančiškani morali spreminiti kor v malo dvorano v prvem nadstropju, veliko 11x10 m, pod korom pa so pridobili širok hodnik. Tudi ta dela je odlično izvršila stavbna tvrdka Miroslav Zupan.

Danes popoldne je bila slovesna blagoslovitev novega konvikta. Prišel ga je blagoslovil g. škof dr. Gregor Rožman v spremstvu g. ravnatelja Jagodica ter druge duhovščine. Glavne cerkvene molitve je g. škof opravil v avli doma pred kipom sv. Jožefa, asistiral pa sta mu provincial p. dr. Guido Rant in župnik p. dr. Angelik Tominec. Lepi slovesnosti je prisostvovala frančiškanska družina, ki je pela nabožne pesmi, dalje

prior križevniškega reda p. Učak in predsednik g. Tome kot zastopnika Vajeniškega doma, dalje stavbenik g. Miroslav Zupan ter drugi, ki so sodelovali pri gradnji novega doma. Občinstvo je med slovesnostjo napolnilo pasažo. Škof dr. Rožman je nato blagoslovil posamezne prostore doma ter se po blagoslovu zanimal za podrobnosti in ureditev doma.

Akademija

Nova dvorana frančiškanskega kolegija se je danes popoldne na posrečen način predstavila širšemu ljubljanskemu občinstvu. Za današnjo akademijo je med občinstvom vladalo že več dni pred njo veliko zanimanje ter so bili sedeži kmalu razprodani. V dvorani je ob 5 vladala velika gneča, zlasti na stojščih. Vse občinstvo je z zanimanjem sledilo pestremu programu akademije ter je vse točke odobraval z navdušenim poskanjem.

Izmed odličnikov so se akademije udeležili: g. ban dr. Natlačen, zastopnik škofo, stolni dekan dr. Kimovec, predsednik apel, sodišča dr. Golja s sooprogo, železniški ravnatelj dr. Fatur, zastopnika odsotnega mestnega župana dr. Adlešiča dr. Kamušić in g. Musar, dalje provincial zagrebške frančiškanske provincije p. Troha, bivši provincial zagrebške provincije dr. Grabie, prior križevniškega reda g. Učak ter drugi.

Uvodni govor je imel provincial dr. p. Guido Rant. Pozdravil je vse odličnike in občinstvo ter se jim zahvalil za pozornost. Izrekel je zahvalo stavbeniku g. Miroslavu Zupanu in pa računskemu vodji g. Vladku Tominecu, vsem obrtnikom in delavcem, ki so skrbeli za čim lepo zgradbo doma. V svojem idejno globoko zajetem govoru je naglašal: »Frančiškan je vedno velik optimist, kakor je bil oče tega reda, ki je vedno in povsod zaupal v božjo Previdnost. Tako smo tudi mi, zaupajoč v to Previdnost, zgradili ta dom, da se bodo v njem vzgajali ljudje, ki so v sebi enotne osebnosti, trdno zakoreninjeni v veri in v večno veljavnih etičnih načelih, da bodo vstopili v življenje s svojim delom in s svojim delom pomagali sveti Cerkvi preobraziti svet.« Provincial dr. Rant je še kratko očrtal stavbeno umetnino novega doma in pa likovne umetnine akad. kiparja Borisa Kalina.

Sledila je izvrstno uspeša akademija, pri kateri so nastopili z recitacijami, govori, pesmimi, deklamacijami in igrami gojenci frančiškanske družine in frančiškanska mladina.

Gluhonemi so govorili...

Ljubljana, 6. decembra.

Ze sama beseda »gluhonemi« sproži v človeku skalo neprijetnih občutij in disonanc. Mnenje, da so gluhonemi manj vredni ljudi, skorajda bebi, ker so prikrajšani za enega najdragocenejših čutov: za sluh, namreč še vedno prevladuje med nami. Nekateri gredo v svojem podcenjevanju gluhtonemih celo tako daleč, da so prepričani, da gluhonemi ne morejo govoriti, da niso sposobni za nobeno važnejše in odgovornejše delo, da se ne morejo naučiti obiti itd. Da je to mnenje krivično in zmotno, nam je nazorno pokazal prvi javni nastop Društva gluhtonemih v Ljubljani, ki ga je priredilo za 5 letnico svojega obstoja.

Namen te prireditve je bil dvojen: odrasli gluhonemi, ki se udeležujejo v raznih poklicih, so hoteli predvsem manifestirati važnost šolske izobrazbe, obenem pa zainteresirati javnost in merodajne oblasti za svoje težnje. Pot do izobrazbe in gluhtonemim otrokom pri nas še vedno zaprta, ker primanjkuje zavodov, v katerih bi se naučili vsega, kar potrebujejo za življenje. Le majhno število gluhtonemih otrok je tako srečno, da jim odpro vrata v oni skrivni svet, ki ga polnočutni ljudje doživljamo vsak dan. Za približno 10.000 šoloobveznih gluhtonemih otrok imamo v Jugoslaviji samo štiri zavode, in sicer v Ljubljani, v Zagrebu, v Beogradu in v Jagodini. Če primerjamo stanje šoloobveznih otrok in zavodov naše države z drugimi državami, vidimo, da smo daleč za njimi. Tako imajo n. pr. na Češkem 14 zavodov, v Nemčiji pa okoli 80. A ne samo po številu, tudi po notranji ureditvi so inozemski zavodi daleč pred nami.

Zanimanje za prvi javni nastop je bilo tolikšno, da je bila dvorana Mestnega doma polna do zadnjega kotička. Med zbranim občinstvom so bili predvsem ožji prijatelji in znanci gluhtonemih, med povabljenimi častnimi gosti pa smo opazili bana dr. Natlačenca in kanonika dr. Volca, ki je zastopal ljubljansko škofijo ter dalje še vrsto zastopnikov raznih kulturnih, humanitarnih in karitativnih organizacij.

Uvodne besede je imel C. Sitar, ki je kot prvi dokazal, da je z malo dobre volje in potrpljenja prav lahko mogoče razumeti govorico gluhtonemih, čeprav je človeku pri tem nekoliko mučno in tesno pri srcu. V svojem govoru je predvsem poudarjal potrebo in važnost izobrazbe za gluhoneme. Z mešanimi čustvi smo sledili toku njegovih besed, ki so imele nekam trpek prizvok in so izzvenele v obsodbo oblasti in javnosti, ki brez razumevanja stoji ob strani in je bolj gluha za vsa njihova prizadevanja kot pa — gluhonemi sami.

sicer v seznamu, zaradi nekkih ovir pa še ni razstavljen.

Norveški del obsega same pejzaže in sicer nad 60, slovenski del pa nad 50 slik in risb. Jakac je pokazal z razstavljenimi deli nov in lep napredek v svojem delu, hkrati pa tudi novo fazo svojega razvoja, toda o tem bo spregovorila še strokovna kritika.

Ze prvi dan je bila Jakčeva razstava deležna prav lepega obiska.

Sneg

Miklavž je prinesel sneg. God sv. Miklavža smo Ljubljancani proslavili za spoznanje boljše in bolj udobno kakor prejšnja leta. Pozna se pač, da je kriza nekoliko popustila in da je tudi Miklavž prišel semintja do kakšnega denarja, posebno tam, kjer prejšnja leta ni mogel, tako da je lahko nakupil vsaj skromna darila pridnim in potrebnim. Kalcnihi bučnih miklavževanj ni bilo opaziti, zlasti so bile veselice združene z miklavževanjem letos bolj redke in skromne. Nebeškemu dobrodelniku pa je letos nagajalo vreme. Ponoči je namreč pričelo rosiiti, v nedeljo popoldne med 9 in 10 pa so med dežjem pričele padati že prve snežinke. Snežilo je čimdalje bolj in do popoldneva je bila Ljubljana in pravtako ljubljansko polje že pokrito s snežno odejo. Sneg je sicer vlažen, toda vendar je razveselil smučarje, ki so pričeli upati, da bodo nemara le dočakali pravi smučarski sneg. V planinskih krajih je pričelo snežiti že ponoči: ter je sneg zamedel precej na debelo. Naši zimski športniki so prepričani, da se je zimskošportna sezona sedaj vendarle že pričela. Torej je sv. Miklavž s slabim vremenom zadovoljil vsaj športnike.

Mariborski drobiž

Maribor, 6. decembra.

Sneg. Po lepi, zvezdnati Miklavževi noči je začelo okrog 9 počasi snežiti. Kmalu se je nad Mariborom razvil pravi snežni metež. Snežilo je ves dan v veliko veselje mladine in športnikov. Telefonske žice so deloma potrgane. Mestni avtobusi pa prihajajo z večjimi zamudami, ker je sneg na odprtih cestah dosegel že prav znatno višino. Izletniki s Pohorja so tudi že pravili o pravih snežnih zametih na vrhovih in se nam obeta v najkrajšem času izdatna smuka.

Miklavževanje v Mariboru. V soboto zvečer so oživele mariborske ulice. Po trgovinah je bilo precej živahno, zlasti so prišle na svoj račun slaščičarne. Lepo razsvetljene in okrašene izložbe so podale mestnim ulicam poseben čar. Po raznih lokalih se je vršila cela vrsta Miklavževih večerov, ki so bili zelo dobro obiskani, so pa imeli ponekod tragične zaključke. Tako je prišlo v neki gostilni v Studencih do pretepa. Od 2—3 zjutraj je morala rešilna postaja kar tri ranjence nenekrat prepeljati v bolnišnico. So to 31 letni ključavničar Mirko Kokot, ki je zadobil frakturo desnega roke v laktu, 26 letni ključavničar Otmar Večernik, ki je dobil zabodljiv v levo stran prsi ter 40 letni železničar Ivan Danko, ki je odnesel vrzine na glavi ter precejšnje poškodbe po telesu.

Možu hotela slediti v smrt. V Studencih, Ciril Metodova ulica 16, je zavila večjo množino lizola 34 letna Adela Schmidt. Kakor smo že poročali je zadela njenega moža natakara g. Franca Schmidta pred tremi dnevi srčna kap, ter je bil pri priči mrtev. Žena ni mogla preboleti smrti svojega moža ter se je odločila k usodnemu koraku. Poročila sta se šele pred približno enim letom, ter je bil zakon zelo srečen. Zdravniki pa upajo, da jim bo uspelo ohraniti jo pri življenju.

Z vozom in kovčegom izgubljen. Hlapec Anton Gajšek je 3. t. m. izročil neznanemu možu na Teznu gare z 1 kovčegom in zabojem, v katerem je imel svoje obleko in perilo. Ta mož, ki je okoli 50 let star, bi moral zapeljati omenjene stvari k neki stranki v Valvazorjevi ulici. Za njim pa manjka vsaka sled. Zgnil je z garami kakor tudi s tovorom. Gajšek trpi škodo 1500 din.

100.000 din ukradenih na Sokolskem zletu. — Pred dva letoma je bil v Sarajevu vsesokolski zlet, katerega se je udeležila tudi dobro organizirana banda žeparjev, ki so pokradli ob tej priliki nič manj kakor sto tisoč dinarjev. Vodja žeparjev je bil Kosta Antonijević iz Sremske Mitrovice, ki je po zletu pobegnil z bogatim plenom v inozemstvo. Naše oblasti so ga zasledovale povsod s tiralicom ter so kmalu izvedele, da sedi v Avstriji, kjer so ga zaradi tam izvršene žepne tatvine obsodili na 18 mesecev ječe. Včeraj so avstrijske oblasti izročile Antonijevića našim obmejnim organom v Mariboru. Sedaj bo odgovarjal pred našim sodiščem za 100.000 din, ki so bili ukradeni iz sokolskih žepov v Sarajevu.

Poskušen vlom. V soboto proti večeru so vlomili skušali vdreti v gospodarsko poslopje veleposelnika Ernesta Reiserja v Pekrah. Domačini so slišali ropot, prišli k poslopiju in še opazili vlomilce, ki so urno bežali. Odnegli niso ničesar.

Sport

Maribor, 6. decembra.

Zaradi skrajno neugodnega vremena, dopoldanskega dežja in snega so bila danes vsa igrišča nesposobna za pravilne igre in so bile zaradi tega vse tekme, tako dopoldanske kakor tudi popoldanske, odpovedane.

★

Belgrad, 6. dec. b. Jugoslavija: Gradjanski 4:0 (2:0).

Zagreb, 6. decembra. b. Hašk: Ripensia (3:1) (2:1).

UČITELJSKI PEVSKI ZBOR JUU - SEKCIJA LJUBLJANA - »EMIL ADAMIČ«
javlja tužno vest, da je danes zjutraj nenadoma umrl v drž. bolnišnici v Ljubljani
njegov predsednik, gospod

Emil Adamič

profesor glasbe in skladatelj.

Pogreb bo v torek, dne 8. decembra 1936, ob 16 izpred hiše žalosti, Staretova
ulica 16 na pokopališče k Sv. Križu.
Velikega pokojnika ohranimo v trajnem spominu.
V Ljubljani, dne 6. decembra 1936.

Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«.

Potrja globoke žalosti naznanjam vsem prijateljem in znancem žalostno vest,
da je moj preljubi soprog, gospod

VIKTOR ZANY

prekajevalni mojster in posestnik.

po daljšem in težkem trpljenju, previden s tolažili svete vere, v 56. letu starosti,
danes ob 13 za vedno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 8. decembra 1936, ob 3 popoldne
iz hiše žalosti, Gregorčičeva ulica 2, na mestno pokopališče, kjer bo truplo prenešeno v rodbinsko grobnico.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 9. decembra 1936, ob pol
sedmih zjutraj v Marijini cerkvi.

Celje, dne 6. decembra 1936.

Helena Zany

Kočevski Nemci - Koroški Slovenci

Iz krogov kočevskih Nemcev je dne 8. novembra t. l. prišel »Kärntner Tagblatt« zanimiv in uvaževanja vreden predlog medsebojne rešitve manjšinskega vprašanja za kočevske Nemce pri nas in koroške Slovence v Avstriji. Dopis trdi, da je poslabšanje narodnokulturnega stanja kočevskih Nemcev represalija za trpljenje koroških Slovencev in naproša merodajne kroge na Koroškem, da bi se ti pri eventualnih pogajanjih za zadovoljitev koroških Slovencev ozirali tudi na predloge kočevskih Nemcev.

Predlogi sami odgovarjajo povsem katoliškemu naziranju glede rešitve manjšinskega vprašanja in so zato posrečeno prirojeni za državo, ki vedno povdarja svoje krščanstvo. To zagovarja načelo materinega jezika, ki je vedno tisti, ki ga družine govore v svojem družinskem krogu; torej jezik, ki ga starši rabijo pri vzgoji svojih otrok, izraža voljo staršev in ta jezik naj je edina podlaga za nadaljnjo vzgojo otrok. To stališče povsem odobramo in ga v katoliškem listu ni treba še posebej povdarjati.

Važno na predlogu kočevskih Nemcev se mi zdi veliko bolj dejstvo, da se obračajo s svojim prošnjo na merodajne kroge v Celovcu. Ne bomo razglabljali, v koliko so tožbe kočevskih Nemcev utemeljene, zanima nas samo njihovo naglašanje, da je rešitev njihovega vprašanja pri avstrijskih in posebej še pri koroških merodajnih krogih, menimo, da so se obrnili na pravi naslov.

Vsem, ki se zanimamo za svoje rojake onstran Karavank, je še v spominu predlog šolske avtonomije za Slovence v koroškem deželnem zboru. Ves nemški nacionalizem, ki je v deželnem zboru hlinil pripravljenost za rešitev manjšinskega vprašanja, je na shodi hujšal proti rešitvi, kakor na pr. v Velikovecu na velikem shodu Landbunda, kjer se je postavila tudi deviza reciprocitete za Nemce v Jugoslaviji in Slovence na Koroškem. Ko so pa Nemci videli, da bi se koroškim Slovincem že znatno ublažilo žalostno stanje, če bi samo to dobili, kar so Nemci pri nas že imeli, je morala avtonomija pasti iz drugega vzroka. Priliko so videli v zahtevi koroških Slovencev po tistih šolah, ki jih je svoj čas avstrijska vlada (Ramekova) v svojem odgovoru na glasove iz Beograda označila kot šole za koroške Slovence in avtonomija je padla.

Pravilen odgovor od naše strani bi takrat moral biti, če bi imeli srea in smisla za koroške Slovence, da bi prav v duhu reciprocitete, ki so jo Nemci zahtevali, dali svojim Nemcem utrakvistične šole s slovenskim učiteljstvom, da bi to dobroto enkrat čutili Nemci na svojem narodnem telesu. Pustili smo Nemcem vse — in svoje rojake na cedilu. Če so se naše merodajne oblasti sedaj spomnile naših rojakov v tujini, kakor trdi dopis kočevskih Nemcev, potem je to naša krvava dolžnost v skrajnem trenutku, ko si koroški Slovenci v sedanjem avtoritarnem režimu ne morejo nič pomagati in niti braniti.

V spominu so nam še simpatične, od krščanskega duha pravičnosti prežete izjave rajnega kanclerja dr. Dollfusa, ki so upravičevale nado, da se bodo koroškim Slovincem pod egido krščanske usmerjenosti Avstrije dale vsaj poglavitne narodnokulturne pravice. V istem duhu je obetal sedanjí zvezni kancler dr. Schuschnigg koroškim Slovincem boljše čase, s svojim potovanjem v slovensko ozemlje je hotel pokazati svojo dobro voljo, ki pa so jo koroški merodajni krogi preprečili. Prepričani smemo biti, da plemeniti kancler kot resen katoličan še tudi sedaj želi pravično rešitev vprašanja koroških Slovencev. A dosedaj so se njegovi dobri nameni še vedno razbili na odporu koroške deželne vlade. Žalibog se v dosegu svojih namenov še ni poslužil svoje avtoritete, ki mu jo daje avtoritarni režim.

V spominu so nam še simpatične, od krščanskega duha pravičnosti prežete izjave rajnega kanclerja dr. Dollfusa, ki so upravičevale nado, da se bodo koroškim Slovincem pod egido krščanske usmerjenosti Avstrije dale vsaj poglavitne narodnokulturne pravice. V istem duhu je obetal sedanjí zvezni kancler dr. Schuschnigg koroškim Slovincem boljše čase, s svojim potovanjem v slovensko ozemlje je hotel pokazati svojo dobro voljo, ki pa so jo koroški merodajni krogi preprečili. Prepričani smemo biti, da plemeniti kancler kot resen katoličan še tudi sedaj želi pravično rešitev vprašanja koroških Slovencev. A do sedaj so se njegovi dobri nameni še vedno razbili na odporu koroške deželne vlade. Žalibog se v dosegu svojih namenov še ni poslužil svoje avtoritete, ki mu jo daje avtoritarni režim.

Na ta režim so koroški Slovenci začetkom veliko dali, ker so se pač znašli na vrhno poudarjanje krščanskega značaja novega državnega vodstva in da bo krščansko stališče seglo tudi do njih. Na žalost pa opažajo, kako od leta do leta manj čutijo vladanje po krščanskih načelih.

Zvesti svojemu katoliškemu prepričanju so koroški Slovenci od vsega začetka izrazili in tudi dejansko izvajali svojo pripravljenost, da sodelujejo pri preureditvi ustavnega življenja na stanovski podlagi in se niso dali motiti od nobene strani. Nacionalno-socialistični puč v Avstriji je vladi pokazal, da so koroški Slovenci edini zanesljivi in lojalni element v svojem teritoriju, medtem ko je nemško učiteljstvo na slovenskem ozemlju splošno simpatiziralo, v precejšnjem številu celo sodelovalo pri puču, in ko so svoji narodnosti odtujeni Slovenci delali isto. Takrat je vlada videla in čutila, kakšne nezanesljive elemente ji rodi ponemčevanje. Upravičeno so mogli zavedni Slovenci pričakovati, da bo vlada iz tega dejstva izvajala posledice in zavedne Slovence v svojem interesu podprla. Toda v zahvalo za državi zvesto zadržanje je vlada, da kar odkrito povelje, izročila uso do koroških Slovencev na milost in nemilost krogom, ki so bili »z eno nogo že v Wöllersdorfu« in jim je edini smoter popolno uničenje koroških Slovencev. Koroška deželna vlada se je popolnoma istovetila s temi krogi, ničesar ni ukrenila glede Slovencev, kar ti krogi niso odobraval, in je vse storila ali pustila storiti, kar so ti želeli. Ekspozit teh krogov »Kärntner Heimatbund« je postal fiktivna vlada za koroške Slovence.

Ko je ta videl, da deželna vlada povsem krije njegovo delovanje tudi proti dunajski vladi, se je seve pripravil na generalni naskok na zavedne Slovence. V spominu nam je še poročilo »Koroškega Slovenca« o tečaju Heimatbunda za voditelje raznarodovanja, ki so se ga večinoma udeležili učitelji iz slovenskega ozemlja, na katerem je eden izmed predavateljev državni profesor R. v svojem koprnenju, da bi jim prej zadavili delovanje zavednih Slovencev, celo predlagal, da naj se Slovence slika kot komuniste, da jih vlada potem pod to firmo lažje preganja in da mi kot protikomunisti nimamo ne vzroka in ne možnosti, da bi koroškim Slovincem pomagali: češ komunistov vendar ne bi podpirali. Ta predlog pač kaže na satansko razpoloženje, ki je vladalo na tečaju, ali vsaj v glavah odbora. Posledic takega ostudnega boja se je ustrašil načelnik Heimatbunda, znani pisatelj Perkonig, ki je odklonil tak način bojevanja. Ta incident z žarko lučjo razsvetljuje razmere. Ko to ni obveljalo, so se vrgli na drugo sredstvo: pod

plaščem domovinske fronte naj se domovina od tuji verskemu življenju in demoralizira s plesi. Demoralizacija je znano učinkovito sredstvo za raznarodovanje. Tako je prišlo, da se na mnogih krajih poučuje celo šolska mladina v plesanju »starih domačih plesov« in čudno pri tem je, da te potrebe v nemškem delu dežele ni.

Pri stanovski ureditvi kmetskega stanu so v slovenskem delu vladi pomagali skoro izključno samo zavedni Slovenci, medtem ko so odtujeni Slovenci še vedno upali na Hitlerja. S tem pa je obstojala nevarnost, da bi pri minulih volitvah v kmečko stanovsko organizacijo na vsej črti zmagali zavedni Slovenci. Kärntner Heimatbund, ki ga stanovska organizacija čisto ni briga, je smel še tik pred volitvami to preprečiti. Vodstvu Bauernbunda je sicer ta nastop Heimatbunda pomagal, da mu volitve kljub prikrivanju resničnega izida niso prinesle še večjega razočaranja. Za nas je pri tem važno dejstvo, da je v slovenskem ozemlju vodil stanovske volitve nestanovski Heimatbund z izrecno tendenco, da izrine zavedne Slovence tudi iz stanovske organizacije, in da »Koroški Slovenec« ni smel ne braniti ne svojih kmetov in ne poročati suhih dejstev.

Taki slučaj kažejo, da so koroški Slovenci izročeni na milost in nemilost Heimatbundu. Ne čudimo se, da sta za tako ogabno delo zmožna človeka kakor Maer Kajbič in Rumpold, a čudimo se, da tako delo kot predsednik krije znani in ugledni pesnik Perkonig, ki sicer kaže plemenitejšie nazore, ki zna sicer govoriti celo o bratu Slovincu in tudi v svojih pesnitvah ne prikriva svoje čustvene slovenske duše, še bolj pa se čudimo, da si upa deželna vlada krščanske države tako demoralizirajoče delovanje kriti in se celo hvaliti, češ, da se godi koroškim Slovincem v avtoritarni državi boljše, ker imajo vsikdar dostop do vlade.

Nobenega pouka v materinem jeziku v šoli, nobenega slovenskega učitelja pri slovenskih otrokih, oropani vseh javnih zborovanj, ker sme te prirejati samo domovinska fronta, v kulturnem delovanju v najhujšem nasprotovanju od strani Heimatbunda, koroški Slovenci gotovo ne bodo nobena ovira pri reševanju manjšinskega vprašanja, četudi nismo kompetentni, da preciziramo njihovo stališče, ki je itak samo od sebe dano.

Zato nimamo nič proti temu, da so se kočevski Nemci obrnili na pravi naslov. Če se bodo merodajni krogi na Koroškem spamestovali in našim rojakom omogočili svojebitno kulturno življenje, potem smo prepričani, da pri nas ne bo nikogar, ki bi kočevskim Nemcem hotel kratiti kulturno življenje. Pokazali smo, kje morajo začeti, da je kaj upanja na uspeh. Poudarjamo pa že danes, da se ne bomo zadovoljili z lepimi obljubami, ampak bomo čakali na trajno uresničenje obljub. Naj bo torej vse odvisno od ljubezni koroških Nemcev do kočevskih Nemcev.

Torej tako daleč smo že na Koroškem

»Koroški Slovenec« poroča naslednjo vest:

Odlok in priziv. Uredništvo je sprejelo od varnostnega nadzornika Koroške sledeči odlok:

»Večkrat že je padlo v oči, da nazivljate v svojih listih krajevna imena kakor n. pr. Klagenfurt, Maria Rain, ki so mednarodno in krajevno običajna, s prosto izmišljenimi slovenskimi imeni. Ker je to nedovoljeno, Vas pozivljamo, da se v bodoče poslužujete krajevnih imen, ki so mednarodno in krajevno običajna. Varnostni nadzornik Perko.«

Uredništvo je vložilo sledeči priziv:

»Krajevna imena, katerih se uredništvo v svojem listu poslužuje, so večstoletno kulturno blago koroških Slovencev. Ta imena so bila opetovano tudi uradno rabljena, tako v uradnih »Ortsreper-torien«, nadalje v šematiziranih krške škofije itd. Nad 80 let že so krajevna imena, katerih se poslužuje »Koroški Slovenec«, v rabi v vseh tiskovinah koroških Slovencev in tistih imen se slovensko ljudstvo dežele tudi danes še poslužuje v svojem vsakdanjem življenju. Uredništvo se torej sme upravičeno sklicevati na to, da pri rabi krajevnih imen nikakor ne postopa samovoljno, posebno še z ozirom na to, ker je jezikovna pravica avstrijskih manjšin tudi v ustavi zakonjena. Uredništvo prosi torej za razveljavljenje izdanega odloka.«

K gornji vesti nečemo dodati nobenega komentarja, v pričakovanju, da bo avstrijska nadzorna oblast storila potrebno, da se gospod Perko ne bo več mogel spozabljati v izvrševanju svojih poklicnih dolžnosti.

Duhovske spremembe. Župnik Franc Kovač je imenovan na župnijo Golšovo. Šentiljski župnik Ivan Petrič, je imenovan za soprovizorja v Logivasi. Za provizorja v Rožku je postavljen kaplan Jože Komar v Rožku. Rožeški župnik Jožef Dobernik, pa je odšel na daljši bolezenski dopust. Za kaplana v Zelezni Kapli je imenovan Mohor Piec.

Slovenske knjige v Julijski krajini

V založbi »Unione Editoriale Goriziana« v Gorici, ki je istovetna z književno založbo »Goriška Matica«, je izšlo nekaj lepih slovenskih knjig, ki jih je natisnila »Tipographia Consorziale« v Trstu.

Najbolj zanimiva med vsemi je knjiga »I morti ritornano« (Mrtvi se vračajo), ki jo je napisal Francesco Bevk, kot se vse bere na naslovni strani. Knjiga je izšla že leta 1935, toda je prišla šele sedaj v javno razprodamo. Navzlic italijanskemu naslovu je knjiga napisana v slovenskem jeziku. Je to eden od odličnejših pripovednih spisov plodovitega goriškega pisatelja Franceta Bevka, ki ga bodo Slovenci Julijske krajine radi brali, saj je to ena redkih knjig, ki se lahko širi in bere med slovensko narodno manjšino v Italiji. Motiv je trpek in je vzlet iz dogodkov in posledic svetovne vojne. Berta je imela moža, ki se je v svetovni vojni izgubil. Proglasili so ga za mrtvega. Ona se je vnovič poročila s trgovcem Dragonjo, a je v sebi vedno nosila strah pred nenadnim povratkom svojega prvega moža Antona Sedmaka. Ta strah je nikoli ni zapustil in ji grenil novo zakonsko življenje. Tudi moža je ženo duševno razpoloženo držalo. Sedmakova senca je legla na to družino. Zdelo se jima je celo, da ga povsod srečujeta. Vstala je bojazen, da je njun zakon sploh neveljaven. Priti je moralo do katastrofe, ko se je pri Berti začela porajati misel, da je morda celo njen drugi mož Dragonja sam ubil Antona, samo da bi se mogel z njo poročiti. Slutnja se je uresničila. Dragonja je priznal. Mrtvi Sedmak se je pričel maščevati nad morilecem. Mehak jezik, gladki slog. Ta knjiga bo dar usmiljenja.

Druga knjiga je slovenski prevod Alphonse Daudetovega »Tartarin v Alpah«. Prevod je oskrbel Ivo Dren. Alphonse Daudetove knjige je težko prevajati, ker so vse polne duhovitih šegavosti, ki se v prevedeni besedi skoraj ne dajo posneti. Slovenci v Julijski krajini so tolikanj potrebni vedrega optimističnega humorja, da bodo z velikim veseljem segli po knjigi, ki bi ne smela manjkati tudi v nobeni prosvetni knjižnici v Sloveniji.

Tretja knjiga nosi naslov »Beg iz življenja«, po prvi povestici, ki jo je spisal Ciril Drekonja, a predstavlja zbirko najrazličnejših spisov, pri katerih je sodelovalo več pisateljev. Tako je Zorko Š. napisal poljudno razpravo o »trni uši«, Sergij Mantuani pa pripovedno skico o »človeku«. Fritz Reuterjeva »Strica Brezga o zdravljenju z vodo« je lepo prevedel Ferdo Plešnič, Josip Dimov je prispeval »Na negotovi podlagi«, Janez Rožencvet pa ljubkega »Zlatega kralja«, ki ga bodo slovenski otroci silno veselili. Gustav Striša je napisal »Odhodnice«, Janko Hašek pa »Uganko za psihijatre«. Knjižico zaključuje črtica »Slavje« od Jeno Wallessa ter nekaj pestrega »Drobižar«. Kot zabavna knjiga je »Beg iz življenja« poročena stvar, ki bo istočasno zabavala in učila mladino slovensčine.

Četrta knjiga je zopet plod France Bevkeve pisateljske fantazije. Imenuje se »Izlet na Špansko«, ter je prav za prav le duhovito sestavljen potopis, ki opisuje pisateljeve vtise s kongresa »Pen-klubov v Barceloni« leta 1934. »Izlete« je res samo potopis, ker se Bevk ne spušča v nobena druga razmotrivanja. On podaja, kar je videl, a to podaja v silno lepi, plastični, doživljajski obliki. Knjižica bo ravno sedaj, ko je Španija na dnevnem redu svetovne politike, zelo zanimiva, bo marsikaj razodela, čeravno nima namena dati kulturni ali gospodarski ali politični lik Španije.

Kot peto knjigo v tej zvezi je treba imenovati »Istro«, ki jo je napisal Nikola Zie v zbirki »Hrvat izven domovine« in je izšla seveda v hrvaščini v Zagrebu. Namen književne zbirke »Hrvat izven domovine« (HRID) je, da izda čim več strokovnih znanstvenih in poljudnih spisov o Hrvatih, ki žive izven domovine, torej o hrvaških narodnih manjšinah in o izseljencih. Političnih ciljev ne zasleduje nobenih. V tej zbirki je izšla imenovana knjiga »Istra« in sicer prvi del, ki opisuje istrsko zemljo. Profesor Nikola Zie je znan zemljepisni strokovnjak in takšna je tudi njegova knjižica. Snov je razdeljena v pet delov: Preteklost istrskega ozemlja, oblika, vode, podnebje, rastlinstvo. Knjiga je lepo opremljena s slikami. Drugi in tretji zvezek, v katerima bo profesor Zie obravnaval narodnostno odnosno človeško-zemljepisno stanje Istre v preteklosti in sedanjosti, izideta že v začetku prihodnjega leta. Upamo, da bo vsaj prihodnjim zvezkom priključen natančen zemljevid Istre, ki ga pri prvem že zelo pogrešamo. — Letna naročnina (za štiri knjige) znaša 60 din. Naročuje se lahko pri »Biblioteka HRID«, Zagreb 6, poštni predal 28.

Primorske novice

Preglasna radiopostaša

Na tržaški prefekturi je bila vložena prošnja nekaterih podpisanih ljubiteljev jugoslovanske glasbe, naj oblasti uvedejo preiskavo, katera je tista radiopostaša, ki vedno moti, kadar so na programu jugoslovanske radiopostaje. Politične oblasti zadeve še niso rešile, pač pa so dale zagotovilo proslcem, da bo državna oblast izvedla najstrožjo preiskavo o tem, kdo dela motnje in če bo ugotovila, da se to dela iz zlobnih namenov — kar upamo ni res — bo najstrožje postopala proti krivdnikom. Odposlanstvo je ta odgovor s zadovoljstvom vzelo na znanje in ga tolmači kot javni izraz dobre volje italijanskih oblasti, da storijo vse, kar je v njihovih močeh, da pride do iskrenega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo na vseh poljih, predvsem pa na kulturnem področju.

*

O konfinaciji župnika Bidoveca v Dolini pri Trstu, ki je bil 16. novembra aretiran in odpeljan neznanokam, priložuje tržaški »Piccolo« sledeče vesti: Župnik Bidovec Ivan, brat Ferda Bidoveca, ki je bil ustreljen na Bazovici, je bil aretiran dne 16. novembra in prepeljan v Trst, kjer se je dne 18. novembra sestala konfinacijska komisija pod predsedstvom novega tržaškega prefekta in v prisotnosti pokrajinskega tajnika fašistične stranke Graziolija. Komisija je po kratki razpravi obsodila župnika Bidoveca na pet let konfinacije. Obsodba je bila poslana v Rim na odobritev in je dne 23. novembra že prišel odlok notranjega ministra, da je sodba potrjena ter župnika Bidovec naznačen kot kraj, kjer bo konfiniran pet let — otok Tremiti na Jadranu severno od polotoka Gargano. Dne 24. novembra so župnika Bidoveca vkleknjenega v železo odpeljali na Tremiti. Na otoku Tremiti, ki je sicer le malo obljuden, se nahaja državna kaznilnica, ki so jo do sedaj uporabljali kot ječo za navadne zločince. O vzrokih obsodbe ni bilo objavljeno nobeno uradno sporočilo. Tudi časopisi niso prinesli nobenega pojasnila.

Župni upravitelj iz Kringe v Istri je bil nedavno povabljen, naj pride na kvesturo v Pulo, kjer so se razgovarjali o možnosti, kako vpeljati v njegovi cerkvi dvojezične pridige, češ, da je v okraju že mnogo Italijanov iz notranjosti kraljevine, predvsem orožnikov, miličnikov, carinikov, trgovcev, ki želijo poslušati pridigo v italijanski. Isto velja tudi za cerkvene molitve. Kvestura je župnega upravitelja prosila, naj ustreže želji italijanske govorečega prebivalstva, župni upravitelj pa je odgovoril, da mora to vprašanje rešiti cerkvena nadoblast, ki se želja, izraženim od kvesture ne bo upirala, če jih spozna za upravičene.

Goriški nadškof Margotti je kot apostolski administrator tržaške škofije uradno obiskal koprsko Malo semenišče. Cerkvenega kneza so zelo lepo sprejeli in so mu tudi državne oblasti izkazale vso čast. Le škoda, da je bilo ljudstvo ravno pri delu, da se sprejema ni moglo udeležiti v tako obilnem številu. Nadškof je podrobno pregledal semenišče, se zanimal za duhovno vodstvo, za upravo in gospodarstvo ter končno imel na gojenec daljši nagovor, v katerem jim je obljubil »nekaj potrebnih reform na boljše, ki pa jih sedaj še ne more razkriti. Globoko je pretresel poslušalce tudi tisti del govora, v katerem je gojencem razlagal odgovornost in bremena duhovskega poklica, v katerega naj nikdo ne vstopi, ako ni zares poklican. Pozval je prisotne, naj se nikar ne boje in naj mirno pridejo k semeniškemu vodju ali k njemu tisti, ki ne čutijo poklica za duhovski stan, in naj mu povedo svoje želje. Uprava semenišča jih ne bo zadrževala, če se ne čutijo zadovoljne. Naj gredo zopet ven v svet, kjer naj živijo in delujejo kot dobri svetni katoliki. Po vizitaciji semenišča se je msgr. Margotti odpeljal nazaj proti Trstu.

V Dolini je bil po nesreči ustreljen družinski oče I., ko se je z dela na kolesu vračal iz tovarne domov. Klje orožnikov — naj stoji — je preslišal, nakar sta karabinerja streljala, medtem ko sta se druga dva ustavila in se tako izognila nesreči.

Iz Podbrdja sta bili izgnani, kot poroča agencija Agis, dve družini jugoslovanskega državljanstva. Gre za družini Tomaža Groharja in Janeza Zgaga. Imenovana Tomaž Grohar in Janez Zgaga sta bila od sodišča za zaščito države obsojena na 25 let robiže, a sta bila zamenjana z nekim italijanskim državljanom, ki je bil obsojen v Jugoslaviji. Poslana sta bila čez mejo pri Postojni. Sedaj je prišel še nalog, naj tudi ženi izgnanih zapustita italijansko državno ozemlje, prodasta ena trgovino, druga pa mesarijo in se za trajno izselita.

Italijanske oblasti so odstavile krajevnega tajnika fašistične organizacije Gilottija, ker se je ob neki priliki v gostilni, kjer so fantje peli slovenske narodne pesmi, nesposobno obnašal in dal enega izmed njih celo čez noč zapreti. Strogo in objektivno postopanje oblasti je napravilo na prebivalstvo najboljši vtis in je zopet nov dokaz, da se razmere vidno boljšajo.

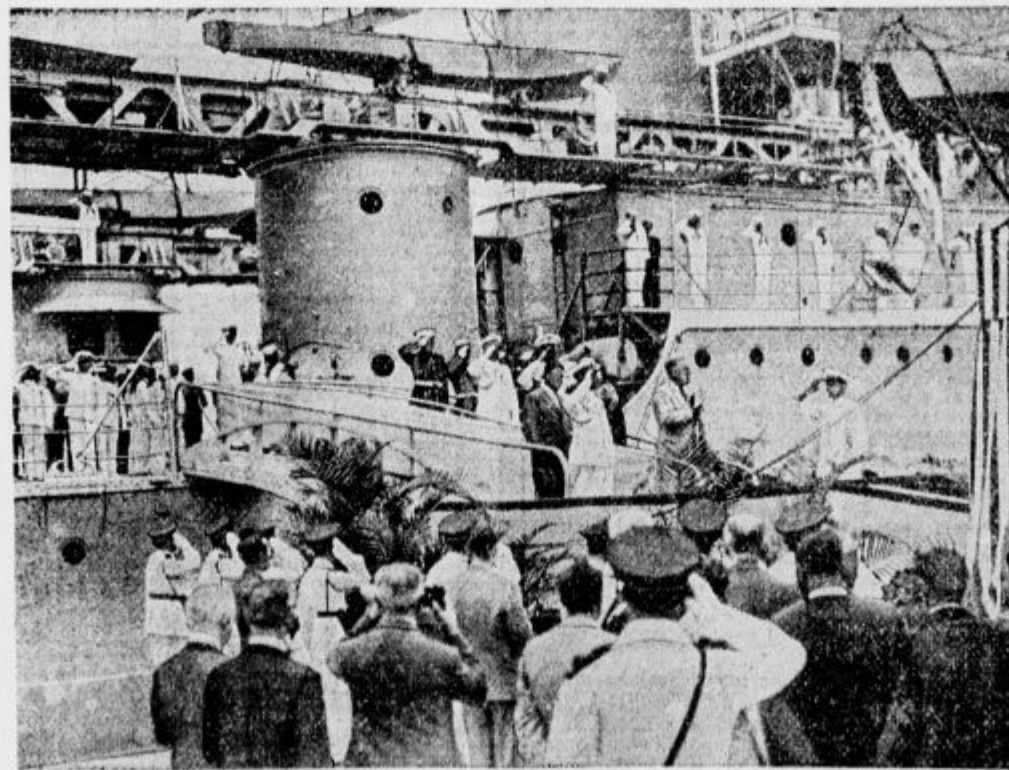
Aretirani so bili, kot poroča »Popolo di Trieste«, naslednji fantje, ker so na nezakonit način hodili čez mejo v Jugoslavijo: Pavel Berčevac iz Globočarij pri Vidmu, star 26 let, ki je prebival v Avši pri Kanalu, Valentin Jakopič, star 25 let, iz Avši pri Kanalu, Frančišek Jug, star 22 let, iz Kanala, Jožef Beltram, star 21 let in Jožef Šemolj, star 25 let, oba iz Brestovice v Dolu.

Nevarno se je ponesrečil v Gorici 41 let stari Mavrič Furlan, doma iz Rifemberka, ker je tako nesrečno padel, da si je pretresel možgane. Zdravijo ga v bolnišnici, pa je malo upanja, da bi okreval.

Da je polagal dinamit pod nove stavbe, je denunciral v Gorici neki Jakob Palik svojega gospodarja Marcuzzija, in je ta dogodek vzbudil po vsej pokrajini silno razburjenje. Oblasti so napravile preiskavo, ki je dokazala, da očitki niso bili upravičeni. Marcuzzi je nato tožil Palika zaradi obrekovanja, ki pa je oblasti peljal na kraj, kjer jim je pokazal dinamitno bombo, ki je bila položena med temelje nove zgradbe. Palik je dokazoval, da ni imel namena koga obrekovati, ampak samo javiti oblastem kaznivo dejanje. Navzlic velikim gonji proti Paliku, ga je sodišče opustilo »v sled pomanjkanja dokazov«, Marcuzzi pa itak ni imel nobenih opravkov na sodišču. Sodišče je izrazilo sum, da je bomba položila pod hišo neznana roka. Varnostni organi vodijo preiskavo dalje.

Ker je oblastem lagala, je bila aretirana 60-letna Marija Zimič iz Grgarja pri Gorici. Oblasti so hotele od nje dobiti družinske podatke, a jih je Marija Zimič pogrešno navedla, samo, da bi krila neko drugo osebo, ki so jo oblasti iskale. Obsojena je bila na 45 dni strogega zapore in na plačevanje vseh sodnih stroškov.

V boj za naše časopisje! Zahtevajte povsod naš list!

Pozdrav predsednika Roosevelta v pristanišču Rio de Janeiro.